

ОЦІНКА СТУПЕНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ПЕРСОНАЛОМ

Ефективність функціонування промислових підприємств визначається багатьма факторами, основним з яких є забезпеченість персоналом необхідної кваліфікації. Оцінку ступеня забезпечення підприємств Донецької області персоналом було здійснено на основі даних офіційної статистики за період 2000-2016 рр. [1]. При цьому дані за період 2015-2016 рр. були скорегованими через проведення АТО.

Потенційні можливості області щодо забезпечення підприємств всіх видів економічної діяльності персоналом необхідної кваліфікації було оцінено за допомогою динаміки питомої ваги зайнятого населення у віці 15-70 років та працездатного віку у загальному населенні області відповідної вікової групи, рис. 1.

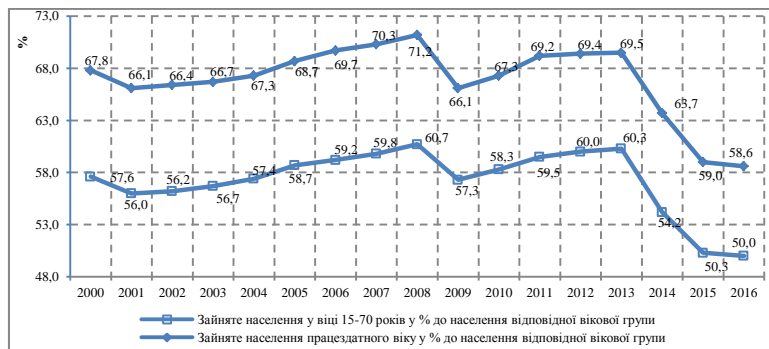

Рис. 1. Динаміка питомої ваги зайнятого населення у віці 15-70 років та працездатного віку в загальному населенні області відповідної вікової групи у Донецькій області протягом 2000-2016 рр.

За результатами оцінки було встановлено практично однакову динаміку двох досліджуваних показників та досить високий показник зайнятості населення Донецької області, що може бути пояснено її індустріальною спрямованістю економіки. Слід також зазначити, що на рівень показника значним негативним чином впливають наслідки фінансово-економічних та суспільно-політичних криз, які відбувалися в Україні протягом 2008 та 2014-2016 рр. При цьому найвищий рівень зайнятості населення Донецької області протягом періоду дослідження спостерігався у 2008 р. і досяг 71,2% для працездатного та 60,7% для населення у віці 15-70 років. Навпроти, найнижчий рівень показника спостерігався у 2016 р. і становив 58,6% для працездатного населення та 50,0% для населення у віці 15-70 років.

Протилежна динаміка спостерігається із кількістю безробітного населення у працездатному віці та у віці 15-70 років, рис. 2.

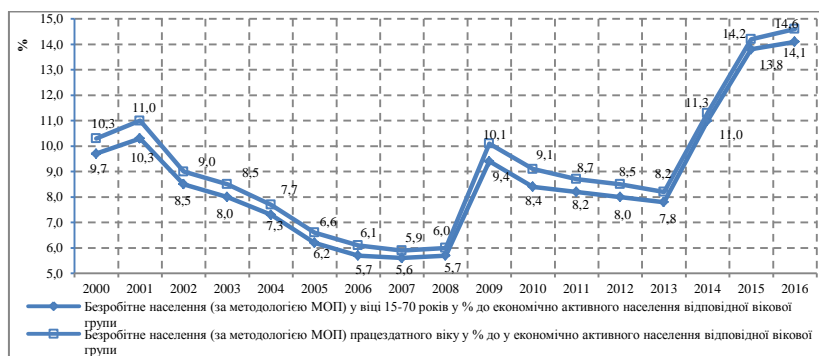

Рис. 2. Динаміка питомої ваги безробітного населення у віці 15-70 років та працездатного віку у загальному населенні області відповідної вікової групи у Донецькій області протягом 2000-2016 рр.

На відміну від тенденцій зміни зайнятого населення, динаміка безробітного населення Донецької області практично не залежить від віку людини і весь час залишалася на досить високому рівні – від 5,7% у 2008 р. до 14,6% у 2016 р.

Тенденція зміни середньооблікової кількості штатних працівників (рис. 3) також має протягом всього досліджуваного періоду негативну динаміку – кількість персоналу підприємств Донецької області кожного року скорочується, навіть якщо не враховувати різкі зміни, що сталися через озброєний конфлікт та тимчасову окупацію певної частини території області. Так, у 2014 р. порівняно із 2000 р. чисельність персоналу підприємств скоротилася на 36,7%, що негативним чином позначилося на обсязі валового регіонального продукту. При цьому протягом всього періоду дослідження спостерігалось зростання середньої номінальної заробітної плати, яка за аналізований період зросла більше ніж у 15 разів. Позитивною також слід вважати тенденцію зростання питомої ваги середньомісячної заробітної плати працівників підприємств Донецької області до прожиткового мінімуму працездатного населення (рис. 4), яка зросла з 101,7% у 2000 р. до 374,3% у 2016 р.

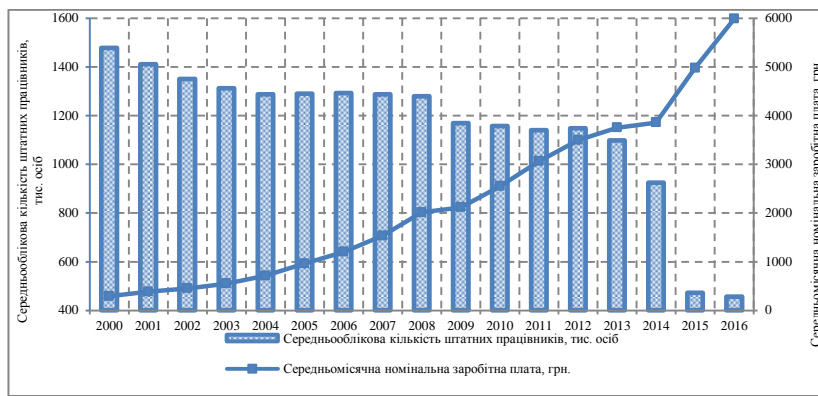

Рис. 3. Динаміка середньооблікової кількості штатних працівників та середньомісячної номінальної заробітної плати у Донецькій області

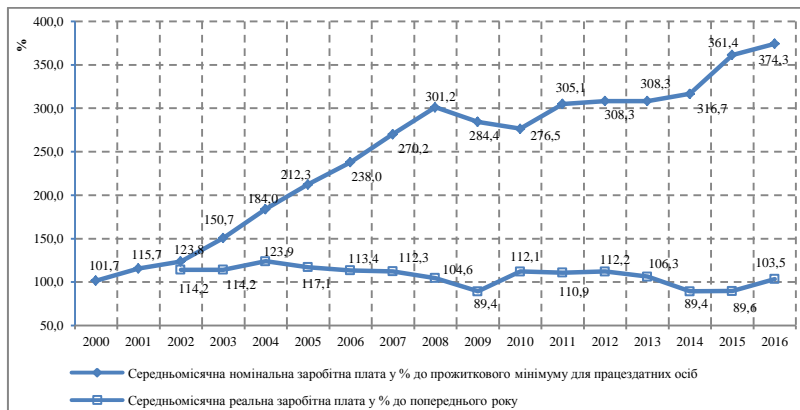

Рис. 4. Динаміка середньомісячної номінальної заробітної плати у Донецькій області протягом 2000-2016 рр.

Водночас досить негативною є тенденція практичної відсутності зростання рівня реальної заробітної плати працівників Донецької області та навіть її падіння порівняно із попереднім періодом у 2009, 2014-2015 рр., що також пов'язано із наслідками кризових явищ в економіці області та країни в цілому. Такі зрушення негативним чином впливають на якість і тривалість життя населення регіону, можливість отримувати гідну професійну освіту, професійно зростати протягом всього життя. Крім того, незадовільний рівень оплати праці визначає інтенсивність руху персоналу підприємств та, у першу чергу, підприємств промисловості (рис. 5).

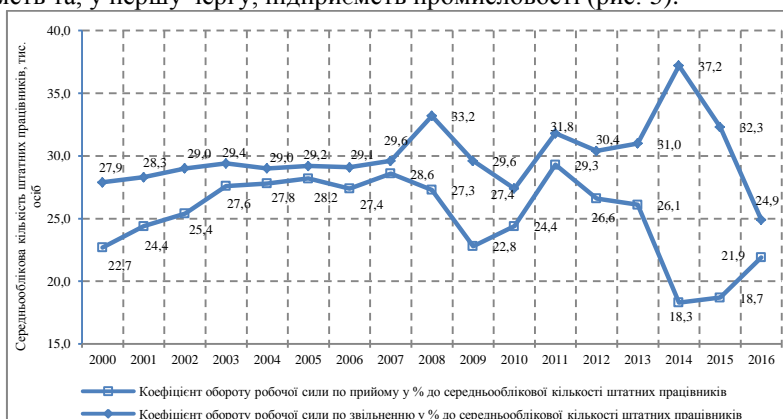

Рис. 5. Динаміка коефіцієнтів обороту робочої сили по прийому та звільненню підприємств Донецької області протягом 2000-2016 рр.

Протягом всього досліджуваного періоду спостерігалось перевищення значень коефіцієнта обороту робочої сили по звільненню над відповідним показником прийому працівників. При цьому найбільші відхилення між рівнями означених показників спостерігались саме у кризові та пост кризові роки – 2000-2002 рр., 2008-2010 рр. та 2013-2015 рр. Найкраща ситуація за рівнями означених показників спостерігалась протягом 2003-2007 рр., коли їх значення максимально наблизилися один до одного і при цьому однаково мали тенденцію до зростання.

Найгірша ситуація відбувалася у 2014 р., коли розрив між значенням показників був максимальним і при цьому значення коефіцієнта обороту робочої сили по прийому різко скоротилося на 29,9% при зростанні значення коефіцієнта обороту робочої сили по звільненню на 19,7% порівняно із 2013 р. Означені тенденції свідчать про незадовільний стан формування персоналу підприємств Донецької області в наслідок чого спостерігається високий рівень плинності кадрів та надмірне вивільнення персоналу, що негативним чином впливає а процеси нагромадження людського капіталу. Отже існує нагальна необхідність у розробці дієвих заходів щодо підвищення ефективності процесів формування персоналу промислових підприємств Донецької області та України в цілому.

Список використаної література

1. Демографічна та соціальна статистика. Ринок праці. Зайнятість та безробіття. Офіційний сайт Головного управління статистики у Донецькій області URL: <http://donetskstat.gov.ua/statinform1/roboata.php>.